

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. d)
Filosofie
Simulare

Varianta 2

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I.TÉTEL (30 pont)

Írja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van!

1. Az alábbi kérdések közül melyik utal az élet értelmének problémájára:
 - a) Mi a különbség a jó és a rossz között?
 - b) Hogyan védjük társadalmi és politikai szabadságunkat?
 - c) Érdemes-e az életet megélni?
 - d) Hogyan csökkenthetők a társadalmi egyenlőtlenségek?
2. Az erkölcs alapvető kategóriája:
 - a) a jó
 - b) az igazság
 - c) a szépség
 - d) az érték
3. A határhelyzetekből adódó erkölcsi dilemmákat melyik etikai irányzat keretein belül elemzik?
 - a) Deontológiai etika
 - b) Hedonista etika
 - c) Alkalmazott etika
 - d) Teleológiai etika
4. A pozitív szabadság abban áll, hogy:
 - a) léteznek az állampolgári jogokat védő törvények
 - b) léteznek az egyéni célok eléréséhez szükséges feltételek
 - c) kizárólag a törvényeknek való alávetettség a társadalomban
 - d) a politikai hatalom vagy más emberek által gyakorolt önkényes korlátozások hiánya
5. John Stuart Mill egy filozófiai eszméje:
 - a) az egyéni szabadság maximalizálása a politikai hatalom korlátozásainak minimalizálásával
 - b) az emberi identitás teljes szabadságban hozott döntések révén alakul ki
 - c) a törvények a közakarat kifejeződése
 - d) a társadalom az egyének között létrejött szabad megállapodás eredménye
6. Az az elképzelés, hogy az élet értelme kizárólag az emberé, mert csak saját döntéseitől függ, melyik gondolkodó nézete?
 - a) Jean Paul Sartre
 - b) Immanuel Kant
 - c) Jean Jacques Rousseau
 - d) Blaise Pascal
7. A hedonista etika szerint a morális cselekedeteknek a következő célokat kellene követniük:
 - a) minél hasznosabb következményeket
 - b) az élvezet megszerzését
 - c) egyetemes elveket
 - d) az erénynek megfelelő, racionális tevékenységet
8. A természeti állapotból a társadalmi állapotba való átmenetet melyik filozófus írja le?
 - a) Jean Jacques Rousseau
 - b) Karl R. Popper
 - c) Friedrich Hayek
 - d) Karl Marx
9. Kant kategorikus imperatívusza szerint az ember:
 - a) önmagában való cél
 - b) a többiek erkölcsiségétől függő cél

- c) eszköz a boldogság eléréséhez
 - d) értékteremtő lény
10. Az eutanázia kérdését melyik területen belül elemzik?
- a) gazdasági
 - b) egyetemes erkölcs
 - c) teleológiai erkölcs
 - d) alkalmazott etika

II. TÉTEL (30 pont)

A. Elemezzétek filozófiai nézőpontból, egy oldal terjedelemben, az *egyéni szabadság és a társadalmi-politikai felelősség kapcsolatának* problémáját, az alábbi szempontok figyelembevételével:

- a) nevezzetek meg egy filozófust, aki műveiben tárgyalta az egyéni szabadság és a társadalmi-politikai felelősség viszonyának problémáját! (1 pont)
- b) fogalmazzatok meg világosan azt a filozófiai tételt /gondolatot, amely az egyéni szabadság és a társadalmi-politikai felelősség kapcsolatára vonatkozik! (2 pont)
- c) magyarázzátok meg a b) pontban nevesített filozófiai tételt/gondolatot! (6 pont)
- d) szemléltessétek a b) pontban megnevezett filozófiai tételt/gondolatot egy konkrét, a jelenkori társadalomból vett példával! (4 pont)
- e) nevezzetek meg egy következményt a demokratikus rendszer működésére nézve abban az esetben, ha tiszteletben tartják a véleménynyilvánítás jogát! (1 pont)
- f) a szaknyelv megfelelő használata (1 pont)
- g) a megjelölt terjedelem betartása (1 pont)

B. Érveljétek az utilitarista etika mellett vagy az ellen! (8 pont)

C. Szemléltessétek egy konkrét példával a véleménynyilvánítás szabadságának szerepét vagy fontosságát a közsférában! (6 pont)

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

„Magamhoz fordultam, és szóltam: ki vagy? És válaszoltam: ember. Íme test és lélek állanak bennem szolgálatomra, egyik kívül, a másik belül (...) Az emberek el kellene gondolkodjanak azon a három dologon, amit magukban felfedeznek (...) A három dolog, amelyről beszélek: létezés, megismerés, akarat. Én vagyok, én megismerem, én akarok. Olyan lény vagyok, amely megismer és akar; én tudom, hogy vagyok és akarok; én akarok lenni és megismerni. Ebben a háromban az élet elválaszthatatlan egységes élet, egységes lélek, egységes lényeg.” (Szent Ágoston, Vallomások)

Válaszoljatok a következő kérdésekre:

- 1. Említsétek/nevezzétek meg Szent Ágoston tételét az ember, mint teremtett lény jellemzőire vonatkozóan! (4 pont)
 - 2. Mutassatok be, körülbelül fél oldal terjedelemben egy összefüggést a „belső ember” és az „emberi természet” fogalmak között, filozófiai értelemben felhasználva a megadott fogalmakat!
A pontozás a következő szempontok szerint történik:
 - a) a két megadott fogalom filozófiai értelemben vett használata (2 pont)
 - b) a megadott fogalmak közötti összefüggés magyarázata (6 pont)
 - c) a szöveg koherenciája (1 pont)
 - d) a pontosított terjedelem betartása (1 pont)
 - 3. Indokoljátok meg saját álláspontotokat a megadott szövegben bemutatott filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! (6 pont)
- B.** Tudva azt, hogy Arisztotelész felfogásában az ember természete szerint társadalmi lény:
- 1. Nevezzetek meg két érvet, amelyet a filozófus a fenti állítás mellett hozott fel! (4 pont)
 - 2. Fogalmazzatok meg egy érvet, amely igazolja azt a gondolatot, hogy az ember egy alkotói sors foglya! (6 pont)